

KAUNO VAIŠVYDAVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarkos apraše (toliau - Tvarkos aprašas) numato mokyklos darbuotojų reagavimo į smurtą ir patyčias mokykloje tvarka, kuri padėtų mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 2.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 2.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar/ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 2.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
3. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokiniai bei mokinių tėvai supažindinti su Tvarkos aprašu tėvų susirinkimo metu.
4. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 4.1. smurtas mokykloje - sąmoningas jėgos taikymas siekiant sužeisti ar įžeisti kitą asmenį, dažniausiai pasireiškiantis fizinio arba psichologinio skausmo sukėlimu:
 - 4.1.1. Fizinis smurtas pasireiškia:
 - 4.1.1.1. smūgiavimu, daužymu, spardymu, stumdymu;
 - 4.1.1.2. mušimu („tekšnojimu, „pliauskėjimu“ ranka ar įvairiais daiktais (pvz.: diržu, batu ir pan.);
 - 4.1.1.3. purtymu, žnaibymu, draskymu, kandžiojimu;
 - 4.1.1.4. tampymu už plaukų ar ausų;
 - 4.1.1.5. smaugimu, kankinimu (pvz.: vertimu ilgą laiką stovėti nepatogioje padėtyje, karštyje ar šaltyje; vaiko burnos plovimu muilu ir pan.);
 - 4.1.1.6. uždaryti ir laikyti tamsoje (pvz.: rūsyje, spintoje ir pan.);
 - 4.1.1.7. deginimu (cigarečių gėsinimo žymės, kitų įkaitintų daiktų nudeginimai ant kūno), plikymu vandeniu, badymu;
 - 4.1.1.8. ginklų ar kitų žalojančių daiktų naudojimu, t.y. tai, kas sukelia vaikui fizinį skausmą ir jį žaloja;
 - 4.1.1.9. kitais tyčiniiais fiziniais veiksmais, sukeliančiais vaikui skausmą, darančiais žalą arba keliančiais pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui.
 - 4.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 4.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 4.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 4.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

- 4.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
- 4.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;
- 4.4. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 4.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);
- 4.6. patyčių ir/ar smurto stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 4.7. smurto ir patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių ir smurto rizikai mokykloje mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 4.8. smurto ir patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių ir/ar smurto dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 4.9. smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
5. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.
7. Mokyklos vadovas yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.
8. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys. Mokyklos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis ir patvirtina Tvarkos apraše, kurie kasmet:
- 8.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
- 8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar kuratorių dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);
- 8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
- 8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
- 8.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
- 10.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl Mokyklos tvarkos aprašo tobulinimo;
- 8.6. atlieka kitus mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
9. Klasės vadovai ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, smurtą ir informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis mokykloje.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas (žr. 1 priedą):

- 10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir/ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
- 10.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;
- 10.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 10.4. informuoja klasės vadovą (jeigu klasės vadovas nežinomas – socialinį pedagogą) apie įtariamą ar įvykusį smurtą ir/ar patyčių proveržį.
11. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
 - 11.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
 - 11.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
 - 11.3. surenka informaciją apie besityčiojančių ir/ar smurtaujančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
 - 11.4. informuoja klasės vadovą ar kuratorių apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);
12. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusį smurtą ir/ar patyčių proveržį:
 - 12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
 - 12.2. užpildo pranešimo apie smurtą, patyčias (žr. 2 priedą) ar nedrausmingo, nepagarbaus elgesio (žr. 3 priedą) formą;
 - 12.2.1. šios formos saugomos mokytojų kambaryje pateiktuose aplankuose ir nuolat peržiūrimos socialinio pedagogo;
 - 12.2.2. surinkus tris anketas organizuojamas Vaiko gerovės komisijos posėdis kviečiant skriaudėjų, besityčiojančių tėvus, siekiant problemą aptarti ir surasti sprendimo būdus;
 - 12.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
13. Mokyklos vaiko gerovės komisija (ar konkretūs Mokyklos tvarkos apraše nurodyti asmenys) įvertinusi turimą informaciją:
 - 13.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 13.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;
 - 13.3. atlieka kitus mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
14. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
15. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
17. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos tvarkos apraše.
18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

KAUNO VAIŠVYDAVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS REAGAVIMO Į SMURTĄ IR/AR
PATYČIAS MOKYKLOJE IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

Bet kurio mokyklos darbuotojo pastebėtas smurtas ir/ar patyčios mokyklos teritorijoje

Smurtas ir/ar patyčios neignoruojamos ir sustabdomos

Informuojami besityčiojančio ir nukentėjusiojo klasės vadovai (jeigu klasės vadovas nežinomas informuojamas socialinis pedagogas)

Klasės vadovas (klasės vadovui neturint galimybės - socialinis pedagogas) pildo Kauno Vaišvydavos pagrindinės mokyklos pranešimo apie smurtą ir/ar patyčias mokykloje formą (žr. 2 priedą) aprašydamas matytą (mokyklos darbininkų matytą ir nupasakotą) patyčių ir/ar smurto proveržio situaciją.

Klasės vadovas aiškinasi situaciją su mokiniais, informuoja tėvus

Anketos kaupiamos ir socialinio pedagogo nuolat peržiūrimos mokytojų kambaryje esančiuose reagavimo į patyčių ir/ar smurto proveržį aplankuose

Surinktos 3 anketos svarstomos Vaiko gerovės komisijos posėdyje įtraukus skriaudėjo tėvus

KAUNO VAIŠVYDAVOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR/AR PATYČIAS
MOKYKLOJE FORMA

(pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias	
Kas praneša apie patyčias	
Kada įvyko patyčios (data, val.)	
Kur įvyko patyčios	
Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėti x)	
☐ Fizinės	<i>Paaiškinimas: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.)</i>
☐ Socialinės	<i>Paaiškinimas: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumtas.</i>
☐ Elektroninės	<i>Paaiškinimas: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus, (nemalonių žinučių ar elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.</i>
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko patyrusio patyčias vardas, pavardė, klasė	
Vaiko kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi vardas, pavardė, klasė	
Vaiko, stebėjusio smurtą ir/ar patyčias vardas, pavardė, klasė	

(Anketą pildžiusio mokytojo ar kito mokyklos darbuotojo vardas, pavardė)

(Anketą pildžiusio mokytojo ar kito mokyklos darbuotojo parašas)

KAUNO VAIŠVYDAVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA
DRAUSMĖS PAŽEIDIMO PAŽYMA

_____ (data)

Mokinio vardas, pavardė _____ Klasė _____

Pamokos, pertraukos, renginio, išvykos metu (pažymėti x):

☐ Triukšmavo;	☐ Gadino mokymosi priemones, mokyklos turtą, inventorių;
☐ Nedalyvavo ugdomojoje veikloje;	☐ Pasisavino svetimą daiktą;
☐ Nereagavo į mokytojo pastabas;	☐ Nevykdė budėtojų nurodymų;
☐ Nepagarbiai, įžūliai, žeminančiai elgėsi su mokytojais, kitais mokyklos bendruomenės nariais;	☐ Pastebėtas rūkantis mokykloje (mokyklos teritorijoje, ar jos prieigose);
☐ Savavališkai išėjo iš klasės pamokos metu;	☐ Pastebėtas apsvaigęs nuo alkoholio ar narkotinių medžiagų (mokyklos teritorijoje ar jos prieigose);
☐ Naudojosi telefonu, grotuvu ar kitais ugdymo procese nereikalingais daiktais;	☐ Kita(įrašyti)
☐ Mušėsi, dalyvavo\organizavo muštynes;	

Priemonės, kurių mokytojas ėmėsi, kad netinkamas elgesys keistųsi (įrašyti)

_____ (mokytojo parašas)

_____ (mokytojo vardas, pavardė)

Mokinio drausmės pažeidimo paaiškinimas (įrašyti)

_____ (mokinio parašas)

_____ (mokinio vardas, pavardė)

Socialinė pedagogė

Greta Gervytė

Susipažinau:

_____ (Tėvų, globėjų parašas)

_____ (Tėvų, globėjų vardas, pavardė)

Su Kauno Vaišvydavo pagrindinės mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarkos aprašu susipažinau, įsipareigoju juo vadovautis reaguojant į patyčių ir/ar smurto proveržio atvejus ar netinkamą, nedrausmingą elgesį pamokų, pertraukų, išvykų ar renginių metu: